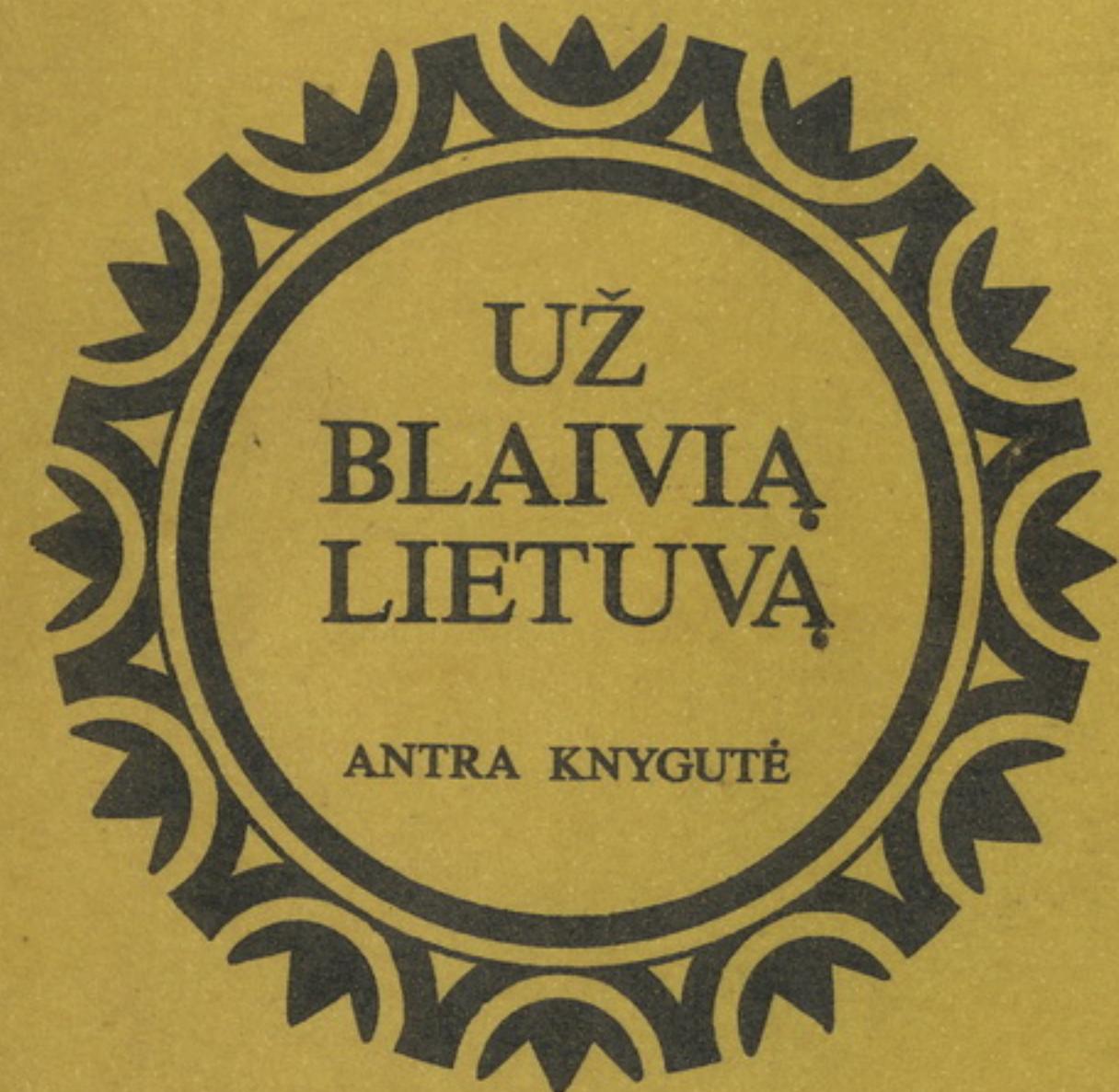

LPS MOTIEJAUS VALANČIAUS
BLAIVYSTĖS SĄJŪDIS

Vilnius - „Žinija“ - 1989

LPS MOTIEJAUS VALANČIAUS BLAIVYSTĖS
SAJŪDIS

UŽ BLAIVIĄ LIETUVĄ
(KAIP BURTIS IR VEIKTI)
(Metodiniai patarimai)

Vilnius - „ŽINLJA“ - 1989 m.

Mielas Lietuvos žmogau,

Blaivystės konferencijos, įvykusios 1988-ųjų lapkričio 12-ąją Vilniaus arkikatedroje, priimta rezoliucijai išvendinti 1988-ųjų gruodžio 12-ąją buvo įsteigtas Motiejaus Valančiaus blaivystės sąjūdis. Lietuvos blaivieji (LB), kaip ir Lietuvos žalieji, yra Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio autonominis dalinys, kuris numato veikti visoje Lietuvoje. Šis sąjūdis - tai savanoriškas, laisvas sąjūdiečių judėjimas. Jis turi Programos ir Įstatymų projektus, kurie jau skelbiami.

Tuo pat metu vietoj buvusios Kovos už blaivybė draugijos steigiama Lietuvos blaivybės draugija. Pagrindinis šių judėjimų skirtumas yra tas, kad Blaivystės sąjūdis yra pačios visuomenės sumanytas, nepriklausomas, o Blaivybės draugija - valdiška, sąjunginės draugijos filialas.

Atejo laikas įrodyti, kas mes esame, ko mes verti. Juk negalime likti abejingi, kai Tauta persitvarkymo reikalui aukoja milijoną, o alkoholiui tuo pačiu metu - beveik milijardą rublių? Šio milijardo didžioji dalis nuplaukia į biudžetą, mums palikdama sužlugdytą dvasią, pra-

4.

gertą protą ir dorą, smukusią morale, jaunu žmonių kapus, nelaimes ir ašaras, daugybę debilų ir išsekintą genetinį fondą.

Mielieji! Vardan Tautos atgimimo ir ateities prašome Jus į talką! Kvieskimės Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio, Žaliųjų aktyvistus, telkime Motiejaus Valančiaus blaivystės sąjūdžio grupes, šaukime į šį darbą visus Lietuvos žmones, kurie remtų mūsų siekius. Rérimo grupės ar brolijos pageidautinos įmonėse, įstaigose, ūkiuose ir visuomeninėse organizacijose, virose parapijose, mokyklose ir visur, kur atsiras žmonių, pasiryžusių dirbtį Tautos ir Tėvynės ateities labui.

Apie įsisteigusias Blaivystės sąjūdžio grupes prašome pranešti: 232012, Vilnius 12, a/d 2007 Motiejaus Valančiaus blaivystės sąjūdžiui. Sekretoriato telefonas 62-35-92.

Motiejaus Valančiaus blaivystės sąjūdžio Respublikinė iniciatyvinė grupė

Vilnius, 1989-ųjų vasario 16-oji

5.

ŽVILGSNIS Į PRAEITĮ

Valstybė, bažnyčia, blaivybė propaguojančios ar ją bent palaikančios visuomeninės organizacijos buvo ir tebéra pagrindinės kovos su girtavimu, kartu ir blaivybę remiančios jėgos Lietuvoje.

1924 m. įkurtas valstybinis degtinės ir spirito monopolis, lanksti alkoholinių gėrimų kainų politika, griežti priešalkoholiniai įstatymai (už slaptą naminį svaigalų gaminimą baudžiama iki 1,5 metų laisvės atėmimu ar bauda iki 6000 litų arba abiem bausmėm kartu), aktyvi policijos, kitų valstybinių organų veikla, finansinė pagalba ir kitokio pobūdžio parama blaivybės draugijoms. Net ir pirmaisiais pokario metais, kada nugalinto krašto atkūrimui bene labiausiai reikėjo pinigų, valstybė Lietuvos katalikų blaivybės draugijai kasmet ištengdavo skirti 60–100 tūkst. litų. Be to, į Blaivybės draugijos sąskaitą buvo pervedama dalis iš priešalkoholiniių įstatymų pažeidėjų išieškotų baudų. Būtina pažymėti ir tai, kad kiekvienas asmuo, išaiškinęs naminės degtinės gamintoją, gaudavo 50 litų premiją ir 25 proc. iš pažeidėjo išieškotos baudos.

6.

Pažymėtina, kad valstybės naudotos prieš-alkoholinės priemonės dažniausiai buvo efektyvios ir būtent jos sudarė sėlygas alkoholiui gėrimų suvartojimui per du Lietuvos Respublikos gyvavimo dešimtmečius ne didėti, o šiek tiek mažėti (kasmet skaičiuojant vidutiniškai vienam Lietuvos gyventojui buvo parduodama 0,7 - 1,2 litro gryno alkoholio).

Svarbų vaidmenį Lietuvos Respublikos gyvenime vaidino bažnyčia. Subūrusi pažangius narlius, tėsdama Žemaičių vyskupo Motiejaus Valančiaus blaivystės tradicijas, daugiau ar mažiau reguliuodama ir kontroliuodama daugumos gyventojų dvasinę pasaulį, ji ugdė dorovę, skatino ir plėtojo blaivybę.

1919 m. gruodžio 10 d. Kaune atkurta Lietuvos katalikų blaivybės draugija (LKBD - įkurta 1908 m.). Svarbiausias jos tikslas - "... įvesti visišką blaivybę Lietuvoje ir plėsti tą idėją kituose kraštuose gyvenančių lietuvių tarpe".

LKD įstatai numatė pagrindines veikimo priemones: susirinkimus, paskaitų, vaidinimų, koncertų organizavimą, knygynų, skaityklų, arbatainių, užeigų, darbo namų, ligoninių alkoholikams, alkoholizmo mokslinio tyrinėjimo i-

taigu steigimą, laikraščių ir kitokių spaudinių leidimą, blaivybės skleidimą jaunimo tarpe ir kt.

LKD leido įvairias knygas, atsišaukimus, plakatus, laikraštį "Sargyba" (nuo 1922 m. birželio mėn.), laikraštį vaikams "Angelas Sargas" (nuo 1923 m. - "Žvaigždutė"), "Laimės kalendorių", įsteigė Katalikų blaivybės draugijos bibliotekę.

Nepaprastai svarbu vaidmenį, ypač pirmaisiais nepriklausomybės metais, suvaidino LKD knygynai, skaityklos, arbatinės. Kaune Blaivybės draugijai buvo paskirti Liaudies namai, kuriuose veikė teatras, priešalkoholinis muziejus, dirbo "Sargybos" ir "Žvaigždutės" redakcijos, vyko konferencijos, paskaitos ir kitokie renginiai.

Idomi veiklos forma - blaivybės milicininkai. Jais tapdavo energingiausi blaivininkai, kurie kontroliuodavo, kaip vykdomi priešalkoholiniai įstatymai, išaiškindavo slaptus naminių degtinės gamintojus. Jie turėjo teisę nešioti šaunamąjį ginklą.

Lietuvos katalikų blaivybės draugijos ir kitų blaivybės draugijų atstovai sistemingai dalyvaudavo tarptautiniuose blaivininkų su-

važiavimuose ir, kaip skelbia to meto spauda,
būdavo šiltai sutinkami.

Be LKBD, blaivybė Lietuvos Respublikoje
skleidė Lietuvos katalikų moterų draugija,
Kunigų abstinencijos draugija, Angelo sargo vai-
kų sąjunga, Šaulių sąjunga, draugija "Blai-
vybė ir sveikata", ateitininkai, pavasarini-
kai, skautai, vėliau Lietuvos blaivinimo są-
junga, leidusi turiningą laikraštį "Blaivy-
bė ir sveikata".

Statistika liudija, kad Lietuvos Respub-
likos metai buvo blaiviausias laikotarpis per
paskutiniuosius du tris šimtmečius.

JONAS GEČAS

SAJŪDŽIO IŠTAKOS

Prieš 130 metų žemaičių vyskupo Motiejaus Valančiaus paskleistas ir išgyvendintos blaivystės idėjos išliko gyvos iki mūsų laikų. Septintojo dešimtmečio pradžioje blaivybės atgimimo siekiai vėl pradėjo viešai reikštis visuomenėje. Pasirodė priešalkoholinių straipsnių, kviečiančių gilintis į girtavimo priežas-
tis ir pasekmes. Vienas kitas kunigas ryžosi girtavimą išgyvendinti iš šermenų. Atsirado sąmoningų jaunuolių, kurie pradėjo vestuves švesti be svaigalų.

Aštuntojo dešimtmečio antroje pusėje inteli-
gentai émési kurti teorines naujojo sąjūdžio koncepcijas. Jie parengė blaivybės leidinį "Ne persu karaliaus Kiro vergas". Stagnaci-
jos laikais jis nebuvo išleistas, bet subū-
rė iniciatorių branduolių, davė impulsą naujam blaivystės pakilimui. 1980 ir 1981 m. buvo parengti leidinėliai "Blaivybėje jėga", 1981 -
1986 metais - vienkartinis leidinys "Statybi-
ninkų blaivystės klubas "Sąjūdis", 1987 m. -
"Sąjūdis".

I blaivystės reikalus įsitraukė ir bažny-
čia. Lietuvos bažnytinė hierarchija 1980-uosius
metus paskelbė Blaivybės metais. To meto blai-

10.

vystės sąjūdžio aktyvistų kreipimasis nusiunčiamas Bažnytinei hierarchijai. Ji savo ruožtu išsiuntinėja ganytojišką laišką dvasininkams ir tikintiesiems. Blaivystės judėjimas plinta. Jo déka 1981 m. Vilniuje įkuriamas neprilausomas blaivystės klubas, pavadintas "Sąjūdžiu", kuris tampa savanoriškos, laisvos blaivystės veiklos kelrodžiu Lietuvoje.

"Sąjūdžio" klubo renginiai žadino žmones iš ilgo apsnūdimo, gyvu pavyzdžiu, žodžiu būrė ir vienijo lietuvius. Stagnatoriams ir girtavimo puoselėtojams tokia veikla labai nepatiko. Bandyta gąsdinimu, šantažavimu, atleidimu iš darbo ardyti sąjūdiečių gretas. Šitai trukdė blaivystės entuziastų veiklą.

Tačiau sąjūdiečių vienybės ir sąmoningumo nepavyko palaužti, nes į klubą buvo susibūré tikri blaivystės entuziastai, uolūs visuomenininkai, Motiejaus Valančiaus idėjų puoselėtojai. Šiuo sunkiu laikotarpiu laisvame "Sąjūdyje" subrendo blaivybės samprata.

Blaivybė - natūrali žmogaus būsena, kai sąmonė neslopinama svaigalais. Jos reikšmė artima lotyniškam žodžiui "abstinencia". Šios būklės įsisąmonintas siekimas ir jos platinimas Motiejaus Valančiaus pavadintas blaivystės

11.

žodžiu. Mes suvokėme, kad blaivystė yra netas pats, kas "borba za trezrost". Joje slypi konstruktyvi blaivaus gyvenimo kūrimo, Tautos atgimimo samprata. Blaivystė siekia švietimosi, žmonių meilės, mąstymo ir dvasios didybės ugdymo ne tiek sau, kiek visos visuomenės labui.

Dažnas negeriantis pareiškia, jog jam nerūpi, kad kiti geria, kad Tauta per girtavimą žengia pražūtin. Toks žmogus laikosi blaivybės, bet ne blaivystės. Blaivystėje - nuolatinis siekimas, kad pats būdamas blaivus ieškotum būdų patraukti prie blaivumo ir kitus, kad blaivi taptų visa Tauta ir kiekvienas žmogus.

Klubas "Sąjūdis" 1988-aisiais - Atgimimo metais émė peraugti į didelį blaivystės judėjimą, dabar apimantią visą Lietuvą.

JUOZAS KANČYS

12.

P A T A R I M A I

Motiejaus Valančiaus blaivystės sąjūdžio kūrėjams ir organizatoriams

1. Blaivystės grupių steigimas

Pirmės grupės steigiamos tada, kai susiburia ne mažiau kaip trys žmonės. Viešai pasiskelbusi grupė vadinama iniciatyvine. Mieste ar gyvenvietėje, rajone ar parapijoje atsiradus didesniams skaičiui grupių, išrenkama jų koordinacinių taryba, kuri vienija čia jau esančias bei naujai įsisteigiančias.

Šiuo metu, kol koordinacinių tarybų dar nėra, pirmes blaivystės grupes, parapijų brolijas, vėliau rajonų ir miestų koordinacines tarybas registruoja respublikinė Motiejaus Valančiaus blaivystės sąjūdžio iniciatyvinė grupė (Vilnius 12, a/d 2007) arba sekretoriatas (tel. 62-35-92). Registrujantis reikia nurodyti grupės adresą, jos atstovo pavardę, vardą, žmonių skaičių.

2. Blaivystės veikla

Dirbant blaivystės darbą būtina:

Suprasti ir būti įsitikinusiam, kad blaivystės sąjūdis sėkmingesai plėtosis tik tada, jei

13.

jis bus kaip tautinio, dvasinio ir dorovinio Lietuvos atgimimo judėjimas.

Gyventi Motiejaus Valančiaus blaivystės sąjūdžio idealais. Vadovaujantis Blaivystės sąjūdžio programos ir įstatų projektais, įsisąmoninant, kad Blaivystės sąjūdis yra blaivybės skleidimo visuomenėje organizacija, stengtis į šią veiklą įtraukti visus negeriančius ir galinčius atsisakyti svaigalu. Ugdyti vaikų priešalkolinių nuostatas namuose, mokyklose, darželiuose, šeimose, siekti, kad čia būtų visiškai išgyvendintas alkoholinių gėrimų vartojimas.

Per šventes ir visomis kitomis progomis mokykimės linksmintis be svaigalu.

Blaiviai paminėkime Tautos šventes savo namuose viešint giminėms ir svečiams.

Pagrindinis veiklos principas: "Mažiau graudenti - daugiau veikti".

Į blaivystės darbą stengtis įtraukti ir kitas draugijas, organizacijas (ypač naujai įsisteigiančias bei tas, kuriose daug jaunimo); skautus, ateitininkus, aušrininkus, "Lituaniką", gediminaičius, kudirkiečius, maironiečius, Žaliuošius, Želmenėlius, Ažuoliukus ir kt. Taip pat suaugusiųjų draugijas: Lietuvos moterų katalikių

14.

sąjungą "Caritas", Lietuvos moterų sąjungą, Medicinos seserų draugiją ir kt.

Palaikyti ryšį su Lietuvos blaiviuju (LB) taryba, remti sąjūdžio grupių veiklą kolektyvuo- se. Kūrybiškai bendradarbiauti su kitomis res- publikos miestų ir rajonų LB tarybomis, keistis informacija, dalyvauti bendruose renginiuose, akcijose.

Domėtis jaunimo laisvalaikiu atgaivinant ir puoselėjant senas ir naujas tradicijas. Ryž- tingai ginti jaunimo dvasinės kultūros intere- sus, palaikyti jų iniciatyvą, kovoti prieš nuobo- dulį ir dykinėjimą - didžiausią mūsų jaunuome- nės priešą.

Motiejaus Valančiaus blaivystės sąjūdžiui organizuoti renginius didžiausiųose respublikos centruse ištraukiant į juos daugiau žmonių.

Ivairiomis informacijos priemonėmis skelbtis apie grupių, tarybų steigimą, jų renginius ir individualią veiklą.

3. Girtavimo varžymas, pagalba jo aukoms

Palaikyti ryšį su besigydančiais nuo alkoho- lizmo, grįžusiu po gydymosi nepalikti likimo va- liai, burti juos į blaivystės sąjūdį, kvieсти į anoniminį alkoholiku draugiją, kuri steigiamā

15.

prie Blaivystės sąjūdžio grupių.

Registruoti visus kolektyvo, gyvenamosios vietas žmonių alkoholinius nusikaltimus, esant reikalui, juos viešai skelbtis, imtis atitinkamų poveikio priemonių.

Stebėti ir kontroliuoti, kokių priemonių prieš degtindarius imasi vietos valdžia, siek- ti, kad viešai būtų aptariamas gaunamas alkoho- lio kiekis prekyboje. Visus priešalkoholinės ko- vos pažeidimus (prekybos, milicijos, autoinspek- cijos, prokuratūros darbuotojų ir kt.) kelti viešumon.

Isteigtis girtavimo varžymo ir kontrolės inspekcija - Blaivystės sargybą.

Savo kolektyve, apylinkėje, parapijoje, mieste žinoti girtavimo padėtį, ypač rūpintis ir teikti reikalingą pagalbą alkoholiku vaikams kompensuojant girtuoklių tévų blogą poveikį.

Rinkti duomenis apie dėl girtavimo įvyku- sius nusikaltimus (avarijas, savižudybes, nu- žudymus, prievertavimą, vagystes ir kt.). Visa sukauptą medžiagą apie girtuoklystės padarinius skelbtis vietos spaudoje ir platinti kitais būdais.

4. Asmeninio pobūdžio patarimai

Blaivystės sąjūdininkai turi nuolat švies- tis, gilintis į vietos padėtį, dalytis patyrimu,

16.

atkakliai ieškoti naujų blaivystės plėtimo būdų, ugdyti aktyvius talkininkus bei būsimą pamaną.

Padėdami kitiems, klimpstantiems į girtavimo liūną, geriau suvoksime blaivystės reikšmę ir mes patys.

Katalikų blaivystės darbas bus sėkmingas, jei jis bus atkaklus ir nuoširdus, jei jį lydės malda ir auka.

Motiejaus Valančiaus
blaivystės sąjūdžio iniciatyvinė
grupė

Vilnius,
1989-ųjų vasario 16-oji

17.

KAIP VEIKTI

Dar ir šiandien yra žmonių, abejingų giminės, Tautos ir Tėvynės ateičiai. Kas dėl tokalas? Vienas iš pačių didžiausių kaltininkų - girtavimas, kuris ypač paplito stalinizmo ir stagnacijos metais. Norint, kad visuomenės blaivinimo darbas atneštų kuo daugiau teigiamų rezultatų, svarbu, kad blaivybės platintojai supratų veiksnius, lemiančius žmogaus sąmonę, savo darbe visada laikytuosi šiuolaikinės sociologijos ir psichologijos principų, kuriais remiantis būtų keičiama žmogaus bei visuomenės nuomonė.

1. Asmenybės - idealo reikšmė

Jei žmogus, siekdamas ne asmeninių tikslų, turi jėgų pasipriešinti daugumos nuomonei, jeigu jis aukštesniųjų visuomenės interesų labui ryžtasi konfliktuoti su darbo draugais, - tokas žmogus yra tapęs asmenybe.

Idealo įsivaizdavimas labai dažnai sutapatinamas su viena ar kita konkrečia asmenybe, kuri žmonių laikoma pavyzdžiu. Daugumai mąstytų tokis pavyzdys buvo Sokratas. Lietuviai idealus kovotojo už savo tautos ateitį pavyzdys yra Vincas Kudirka. Idealas komunizmo kūrėjui - Le-

18.

ninas. Taigi idealas įkūnijamas konkrečiame žmoguje, išsiugdžiusiame dvasios didybę.

Mokinio akimis žiūrint, asmenybės idealas turėtų būti mokytojas, pavaldinio - viršininkas, kolūkiečio - kolūkio pirmmininkas, tikinčiojo - kunigas ir t.t.

Garsus pedagogas K.Ušinskis yra įrodės, kad auklėjime didžiausią vaidmenį atlieka auklėtojo asmenybė, kurios poveikiui negali prilygti jokios metodikos, programos ar cirkuliarai. Visuomenėje, taigi ir blaivystės veikloje, ramsčiu ramstis, pamatų pamatas yra asmenybė, jos pavyzdys. Stenkimės kuo daugiau tokią pavyzdžių žmonėms parodyti! Kelkime aikštén ir pavyzdžius tokį, kokie neturėtume būti, - pavyzdžius, kurie keltų pasibjaurėjimą girtavimu, girtū žmogumi.

2. Blaivios žmonių grupės vaidmuo

Nepaprastą reikšmę blaivystės veikloje turi atsisakiusieji gerti svaigalus - jų pavyzdys, ju tai amas žodis. Vieši pasižadėjimai, bendri įsipareigojimai negerti, puoseleti blaivumą, pobūviai be alkoholio, kuriuose smerkiamas girtavimas, vers susimąstyti nesiryžtančius atsisakyti svaigalus. Daugumos žmonių sąžinės gelmėse slypi senelių ir tévų įdiegti dorovės, gérlio pradai. Geru

pavyzdžių žadinami tie gerieji pradai ima gyvybės kibirkštėle rusenti. Juos nuolat kurstant, galima ižiebtis blaivystės ugnį.

Savo poveikiu dar veiksmingesni grupiniai pavyzdžiai. Grupė - kolektyvas, supratęs blaivybės reikalingumo visuomenei svarbą, savo aplinkai tampa auklėjamajā jēga. Kolektyvo nuomonė nepaprastai gyvai veikia žmogų, lemia jo laikyseną, elgseną, veiklą. Šis poveikis yra bene pagrindinis tarp visų kitų. Jis labai stiprus, viršijantis pavienių autoritetingų žmonių - vadovų, net asmenybių - įtakos jégą. Bendrosios nuomonės auklėjamasis poveikis labai priklauso nuo kolektyvo narių vienybės. Tada vieno nario emocijai išgyvenimai veikia kitą, žadina ji sekti geru pavyzdžiu. Blaivaus žmonių būrio įtakos jėga kviečia visus negeriančius ir galinčius negerti burtis į blaivystės grupeles, būrelius, brolijas, rengti daugiau priešalkoholinių reginių, pobūvių be alkoholio - bendrauti. Blaivybės viešas ir platus propagavimas formuoja naują viešą nuomonę, smerkiančią alkoholio vartojimą, sudaro pagrindą visuomenės blaivumo atgimimui.

3. Bendrovimo meno principai

Blaivystės darbo sėkmę, dorovinės kultūros atgimimą mūsų tautoje lems mūsų pačių veikla.

20.

Jei mes sugebésime blaivumo dorybe sudominti ir į blaivystės veiklą iutraukti kas kartas vis daugiau žmonių, kurie savo ruožtu patrauks dar kitus, lydint Dievó palaimai - mūsų sėkmę ntolima. Blaivybės platintojui būtina išmokti labai korektiško ir subtilaus bendravimo su žmonėmis meno. Kai kuriuos tokio meno principus siulo ižymiausias pasaulio sociologas ir oratorius D.Karnegis.

Susipažinkime su jais - ir pamatysime, kad mūsų uždavinys darosi lengvesnis.

1. Tiesioginiu būdu nepiršti kitiems savo nuomonės. Pokalbio metu pateikiant konkrečius faktus, iškeliant klausimus, kreipti pašnekovą savarankiško mąstymo linkme. Pašnekovas, bedėstydamas savo samprotavimus, bemąstydamas, pats padarys reikiamas išvadas ir taps blaivystės aktyvistu.

2. Stengtis idėjas pašnekovui pateikti taip, kad jos atrodytų jam tarsi žinomas ir dabar tik primenamos. Nepamirškime, kad niekas nemégsta būti mokomas.

3. Pašnekovui būkime draugiški, skirkime jam kuo daugiau dėmesio, leiskime jam išdėstyti savo mintis, gerbkime jo nuomonę ir niekada nesakykime, kad jis neteisus.

21.

4. Pokalbi plėtokime taip, kad jo blaivybės, dorovės atgimstanti idėja atrodytų priklausanti mūsų pašnekovui.

5. Stenkimės savo mintis perteikti kuo vaizdingiau.

6. Pritarkime visoms pašnekovo mintims ir norams, venkime ginčų.

7. Jei pokalbio metu pasiekti norimą rezultatą sunku, stenkimės pašnekovą paskatinti kilniam ryžtui, tauriam išipareigojimui, pavyzdžiui, negerti kurį laiką.

8. Siekime sužadinti "lenktyniavimo" norą - juk kiti jau išipareigojo 10, 15, 25 metus nesisvaiginti. Jei pašnekovas yra kilnios prigimties žmogus, jam nebūs sunku išipareigoti ir visam gyvenimui.

9. Negailékime pašnekovui pagiriamejų žodžių ir didelių jo asmens privalumų nuoširdžiaus pripažinimo.

10. Nepasisekus neparodykime savo nepastenkinimo; už pasikeitimą mintimis nuoširdžiai jam padėkokime, pabrėždami, kad buvo malonu kalbėtis.

Išugdyti žmogaus asmenybę, nepasiduodančią girtavimo blogiui, išugdyti žmogų, kuris pats dirbtų blaivybės plėtimo baruose, galėsime tik būdami gerai tam pasiruošę. Bet kuriam iš mūsų teks

šefuoti į girtavimą linkstančius žmones. Čia ir vėl prisimintini D.Karnegio pasiūlyti ir išbandyti šefuojamuojo neskaudinantys pagrindiniai šefavimo būdai.

1. Pokalbius su šefuojamuoju pradėti nuo jo pagyrimo ir nuoširdaus asmeninių žmogaus teigiamybių pripažinimo.

2. Į linkstančio girtauti žmogaus klaidas atkreipti jo paties dėmesį ne tiesioginiu, o aplinkiniu būdu.

3. Prieš kritikuojant šefuojamąjį, suminėti savo buvusias klaidas ir papasakoti, kaip jos buvo įveiktos.

4. Užuot "nurodinėjus", kelti atitinkamus klausimus.

5. Padėti šefuojamajam įsigyti gerą vardą, suteikti galimybę jį apginti ir išsaugoti.

6. Girti žmogų už kiekvieną, net už patį mažiausią, jo blaivumo laimėjimą, negailėti pagyrimų ir būti nuoširdieems.

7. Negailėti paskatinimui, elgtis taip, kad girtavimo blogybė, į kurią linksta žmogus, atrodytų - sutelkiant visas valios pastangas - lengvai išgyvendinama.

8. Daryti taip, kad žmogui būtų malonu siekti blaivybės.

MARIUS ROKAS

(Iš 1980 m. paruošto leidinėlio "Blaivybėje jėga")

KAIP NUGALETI

Šitoks stalų dosnumas! Tarsi pasakos karalių puotoje! Sotinkis, kuo tik širdis geidžia, ir užgerk tokiu gérimu, kurio tik pageidauji: "Kristalinė", "Kvietinė", "Palanga", punšas ar midus, putojantis alus ar šampanas.

Keliami tostai:

- Už naujametinę mūsų visų laimę!
- Už brangiojo jubiliato amžiną jaunystę!

Jei ranka nekyla prie taurės, pasipila priekaištai:

- Reikia naikinti žmonijos priešą - alkoholi!
- Dabar net gydytojai rekomenduoja kraujagyslių profilaktikai!
- Nebūkite naivuolis!

O čia ir pats šeimininkas slenka su pilnu ąsočiu ar buteliu aplink stalą ir šypsosi:

- Malonėkite į mano sveikatą! Aš manau, kad tarp mano svečių neatsiras nė vieno, atsisakiusio išgerti už mane!

Tu nusprendei negerti, bet į tame sminga visų akys, tu dabar - dėmesio centre, ir be žodžių tau aišku, jog šioje aplinkoje tiesiog neįmanoma atsilaikyti. Tokie lipnūs raginimai, tokie karšti maldavimai!

Pasprukti? Pasirodyti bailiu? O gal vis dėl-

Tu atsistoji ir valingai tari:
- O jūs paklausykitė!

"Yra šalis, kur upės teka
Linksmai tarp girių užiančių
Ir meiliai tarpu savęs šneka
Prie giesmininkų vieversiu..."

Tu įsijauti, tėsi, o svečių akys, nespė-
jusios apsidrumsti alkoholiu, sublizga.

- Negeria, e įdomus! - tarsteli kažkas, ir
vienas kitas irgi pabando deklamuoti, tu pasi-
junti dar stipresnis, užvedi dainą: "Augo kie-
me ąžuolėlis, pas tévelį sunaitėlis..."

Kadangi tu gimus prie Nemuno, kaip šiandien
girdi vaikystėje girdėtą tévo pasakojimą apie
Plokščiuose atostogavusį Vinčą Kudirką. Viešėju-
siai toje pačioje vietoje, pas Kriauciūnus, suo-
mių rašytojai Mailai Talvio jis smuiku vedžiojo
lietuvių liaudies dainų melodijas:

"Bičiau aš ant kalno
Šalia vieškelėlio
Bene pamatyčiau
. Savo bernuželį".

Ne tik Maila Talvio, bet ir jos vyras pro-
fesorius Josepis Mikola, ir danų mokslininkas
profesorius Ogè Benediktzenas-Mejeris čia mokėsi

to imti ir išgerti? Trauk juos devynios. Dėl
ševentos ramybės, imsiu ir susipilsiu į skrandį
bent vieną.

Netikėtai tavo atminty žybteli naujametini-
nis sveikinimas pažištamiems: "Sékmės! Ypač prieš-
alkoholiniame darbe!" Apima pašėlęs noras išsis-
kirti iš kitų. Tu atsistoji ir tari:

- Išgersiu už amžiną jaunystę! Prašau pripili-
ti šitą taurę mineralinio!

- Vargšelis! Vadinasi skrandis nesveikas! -
atsidūsta su pasigailėjimu artima kaimynė.

- Atvirkščiai, aš visiškai sveikas! Tik pri-
simenu Gruzijoje patirtą linkėjimą, kurį man
pasakė sena kalnietė. Gerdama iš kalnų šaltinio,
ji sulaukė garbingo amžiaus. Ir aš šito geidžiu...

, Kai tame, ši syki atsigynusi ir sulaukusį
aplodismentų, vėl ima spausti iš visų pusiu, vėl
įsitempęs galvoji, kaip "atsikirsti", "apsigin-
ti". O kai vėl nugali, žiū, tavęs jau ir nebe-
puola. Greit pajunti, kad svečių tarpe kai kas
net susidomėjo tavimi. Gal dabar tu prisimeni
dailininką P. Kalpoką, visą gyvenimą abstinenci-
jai ištikimą žmogų, regi jo paveikslus: "Ramų
gyvenimą", "Nidos žvejo namelį", "Palangos rū-
mų laiptus", "Šveicarijos peizažą", "Italijos
kiparisus", "Vakarą", "Saulėtą dieną", "Upės
idiliją"...

skambios lietuvių kalbos.

Maila Talvio negalėjo neverkti, kai Vincą Kudirką, jau sergantį džiova, išvežė caro žandarai... Tą mielą daktarą, poetą, kovotoją už spaudos laisvę, sugebėjusį ne syki palinksinti visus Kriauciūnų svečius...

1974-ųjų sausio 12-ąją į Kauno pramonės statybos projektavimo institutą rinkosi Kauno kraštotoyrininkai, svečiai iš Vilniaus.

Pro pakeltas tautines juostas, skambant sutiktuviių dainai, visi éjo į salę. Su duona ir druska juos sutiko vakaro šeimininkai: mokytojas pensininkas plokštietis Tomas Glodas ir šių eilučių autoré.

Iš "Gražiausios žodžių kraitelės" kiekvienas turėjo iésirinkti vardą, o per pertrauką sužinoti ir "antrąją pusę". Salėje - stalai su kukliais lietuviškais užkandžiais ir gira. Prie jų sédasi trys šimtai kraštotoyrininkų...

Apima smagus džiaugsmas:

- Apsigyniau! Nugalejau save! Ir ne tik save! Ne vienas svečias, īsijautęs į vaikystės prisiminimus, pajuto dvasinės duonos vertę, už kurią prasmingesnės nėra gyvenime. Sakau ir sakysiu: palaiminta dvasinė duona, gyvenimo gérlio ir grožio duona!

DANUTĖ ŠILINIENĖ

T u r i n y s

	psl.
Kreipimasis	3
J. Gečas. Žvilgsnis į praeitį....	5
J. Kančys. Sajūdžio ištakos.....	9
Patarimai	12
M. Rokas. Kaip veikti.....	17
D. Šilinienė. Kaip nugaleti.....	23

ЗА ТРЕЗВУЮ ЛИТВУ
(Как объединяться и действовать)
(Методические указания)

На литовском языке

Подготовил коллектив авторов

Общество "Знание" Лит. ССР, Вильнюс, 1989

UŽBLAIVIĄ LIETUVĄ
(Kaip burtis ir veikti)
(Metodiniai patarimai)

Parengė autorų kolektyvas

Redaktorė S.Zalagaitė

Pasirašyta spausdinti 1989 04 05. LV 05331. Po-
pierius knyginis-žurnaliniis 60 x 84 1/32 0,7 sp.l.
0,72 apsk.l.l. Tiražas 5000 egz. Užs. Nr. 85
Kaina 30 kap.

Lietuvos TSR "Žinijos" draugijos valdyba, Vilnius,
Vilniaus 22

Lietuvos TSR "Žinijos" draugijos valdybos rota-
printas, Vilnius, Vilniaus 22

UŽRAŠAMS